

Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης
Εξεταστική περίοδος Μαΐου-Ιουνίου 2025

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΛΥΚΕΙΟΥ

(ΑΡΜΟΝΙΑ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ,
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ, ΜΟΥΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Α'
ΛΥΚΕΙΟΥ)

Πίνακας Περιεχομένων

1. ΑΡΜΟΝΙΑ.....	3
1.1. Α΄ Λυκείου.....	3
1.2. Β΄ Λυκείου.....	3
1.3. Γ΄ Λυκείου.....	4
2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ (ΔΙΣΤΕΕ).....	4
2.1. Α΄ Λυκείου.....	4
2.2. Β΄ Λυκείου.....	5
2.3. Γ΄ Λυκείου.....	6
3. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.....	7
4. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ.....	8
4.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΤΙΣΤΙΞΗΣ.....	8
4.2. ΟΡΓΑΝΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑ.....	8
4.3. ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ.....	9
5. ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ.....	10

1. ΑΡΜΟΝΙΑ

1.1. Α΄ Λυκείου

- Αναστροφές συγχορδιών: 1η αναστροφή. 2η αναστροφή: Είδη τού ${}^6_4$
- Δευτερεύουσες συγχορδίες
- Σύνδεση των συγχορδιών όλων των βαθμίδων (κύριων και δευτερευουσών) σε ευθεία κατάσταση, σε 1η και σε 2η αναστροφή
- Πτώσεις. Είδη πτώσεων. Χρήση πτώσεων σε συνδυασμό με πτωτικό ${}^6_4$
- Η V^7 σε ευθεία κατάσταση και σε αναστροφές. Μελωδικά σχήματα που εναρμονίζονται με V^7 .

Για τις εξετάσεις:

- Εναρμόνιση δοσμένου μπάσου (ενάριθμου ή ανάριθμου) και δοσμένης μελωδίας στην παραπάνω ύλη.

1.2. Β΄ Λυκείου

- Συγχορδίες μεθ' εβδόμης όλων των βαθμίδων σε ευθεία κατάσταση και σε αναστροφές (σχηματισμός, χρήση 7ης, λύση). Αλληλουχίες συγχορδιών μεθ' 7ης με προετοιμασμένη ή διαβατική 7η.
- Αρμονικές αλυσίδες με τρίφωνες συγχορδίες και με συγχορδίες μεθ' 7ης.
- Η vii^{o7} , vii^{o7} .
- Η V^9 . Η V^{13} και οι αναστροφές τους.
- Δανεισμένες συγχορδίες.
- Συγχορδίες ανιούσας μελωδικής (ii, IV, $\sharp vi^o$) και κατιούσας μελωδικής ελάσσονας (III, v, $\flat VII$).
- Οι δευτερεύουσες δεσπόζουσες ($V^{(7)}/x$, $vii^{o(7)}/x$)
  - α) στον μείζονα τρόπο και
  - β) στον ελάσσονα τρόπο.
    - Μορφές δευτερευουσών δεσποζουσών.
    - Η δεσπόζουσα δεσποζούσης (V/V): Μορφές, συνδέσεις, χρήση· λύση σε V, V^7 , I^6_4-V .
    - Απροσδόκητη λύση δευτερευουσών δεσποζουσών
    - Αλληλουχίες δευτερευουσών δεσποζουσών με χρωματικές κινήσεις.
- Τονική απόκλιση. Τονικοποίηση. Μετατροπία.
- Διατονικές μετατροπίες σε κοντινές τονικότητες (σε απόσταση έως 2 σ.α.)

Για τις εξετάσεις:

- Εναρμόνιση δοσμένου μπάσου (ενάριθμου ή ανάριθμου) ή/και δοσμένης μελωδίας στην παραπάνω ύλη.
- Σχηματισμός ζητούμενης μετατροπίας με πτώση στην τελική τονικότητα.

1.3. Γ' Λυκείου

- Διατονικές μετατροπίες σε κοντινές και μακρινές τονικότητες, και με N^6
- Χρωματικές μετατροπίες
- Εναρμόνιες μετατροπίες (με εναρμόνια αλλαγή, με vii^{o7} , με $+^6Ger.$)
- Μετατροπικές αρμονικές αλυσίδες (με διατονικές ή χρωματικές μετατροπίες)
- Χρωματικές συγχορδίες
- Αλλοιωμένες συγχορδίες: N^6 , Συγχορδίες $+^6$
- Ξένοι φθόγγοι:
  - α) Στο ισχυρό: Καθυστερήσεις, νότες προσέγγισης, ισχυροί διαβατικοί.
  - β) Στο ασθενές: Διαβατικοί φθόγγοι, ποικίλματα, προήχηση, εκφυγή, διαφυγή.

Για τις εξετάσεις:

- Εναρμόνιση δοσμένου μπάσου (ενάριθμου ή ανάριθμου) ή/και δοσμένης μελωδίας στην παραπάνω ύλη.
- Σχηματισμός ζητούμενης μετατροπίας με πτώση στην τελική τονικότητα.

Σημείωση: Αναλυτικό υπόμνημα συμβολισμού συγχορδιών στο **ΦΕΚ 2858/2015 αριθμ. 203617/Δ2, σελ. 33813 [73/916]**.

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ (DICTÉE)

2.1. Α' Λυκείου

- Μελωδικό dictée:
  - Αναγνώριση και γραφή διαστημάτων 1ης – 8ης.
  - Γραφή καθ' υπαγόρευση οχτάμετρης διατονικής μελωδίας με ποικίλα ρυθμικά σχήματα σε μείζονες και ελάσσονες κλίμακες.
- Συγχορδιακό dictée:
  - Αναγνώριση και γραφή τρίφωνων συγχορδιών (M, E, °, +) σε κλειστή θέση και σε ευθεία κατάσταση, 1η & 2η αναστροφή.
  - Αναγνώριση και γραφή τετράφωνης συγχορδίας V^7 (M7μ)
- Αρμονικό dictée:
  - Γραφή διαδοχής 3-6 συγχορδιών που περιέχει κάποια από τα παρακάτω:
    - Κύριες και δευτερεύουσες συγχορδίες σε ευθεία κατάσταση, σε 1η και σε 2η αναστροφή
    - Διαβατικό, ποικιλματικό, πτωτικό $^6_4$
    - Πτώση (τέλεια, ατελής, μισή, απροσδόκητη, πλάγια).

- Ρυθμικό dictée: Αναγνώριση απλών, σύνθετων, μικτών μέτρων (5/8, 7/8) μέσα από κομμάτια της μουσικής φιλολογίας (κλασικά, παραδοσιακά, λαϊκά, έντεχνα).

Για τις εξετάσεις:

- Υπαγόρευση 8μετρης μελωδίας, με δοσμένους 2-4 φθόγγους
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης διαστημάτων (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής διαστήματος με δοσμένη βάση/κορυφή)
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης συγχορδιών (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής συγχορδίας με δοσμένο τον χαμηλότερο φθόγγο)
- 2 ερωτήματα αναγνώρισης διαδοχής 4-6 συγχορδιών. Δίνεται η αρχική συγχορδία τονικής.
- 2 κομμάτια από τη μουσική φιλολογία για ρυθμική αναγνώριση (αναγνώριση μέτρου)

Τα ερωτήματα που θα τεθούν θα είναι στην παραπάνω διδαχθείσα ύλη.

2.2. Β΄ Λυκείου

- Μελωδικό dictée:
  - Αναγνώριση διαστημάτων 1ης – 8ης.
  - Γραφή καθ' υπαγόρευση οχτάμετρης μελωδίας με χρωματικά αλλοιωμένους φθόγγους (μετατροπίες προς δεσπόζουσα, υποδεσπόζουσα και σχετική).
- Συγχορδιακό dictée:
  - Αναγνώριση και γραφή τρίφωνων συγχορδιών (M, E, °, +) σε κλειστή θέση και σε ευθεία κατάσταση, 1η & 2η αναστροφή.
  - Αναγνώριση και γραφή τετράφωνων συγχορδιών σε κλειστή θέση και σε ευθεία κατάσταση (M^{7μ.}, M^{7Μ.}, E^{7μ.}, E^{7Μ.}, ø⁷, ø⁷).
- Αρμονικό dictée:
  - Γραφή διαδοχής 3-6 συγχορδιών που περιέχει κάποια από τα παρακάτω:
    - Κύριες και δευτερεύουσες συγχορδίες σε ευθεία κατάσταση, σε 1η και σε 2η αναστροφή
    - Διαβατικό, ποικιλματικό, πτωτικό ⁶₄
    - Πτώση (τέλεια, ατελής, μισή, απροσδόκητη, πλάγια).
    - Δανεισμένες συγχορδίες
- Ρυθμικό dictée: Αναγνώριση απλών, σύνθετων, μικτών μέτρων (5/8, 7/8, 8/8, 9/8) μέσα από κομμάτια της μουσικής φιλολογίας (κλασικά, παραδοσιακά, λαϊκά, έντεχνα).

Για τις εξετάσεις:

- Υπαγόρευση 8μετρης μελωδίας, με δοσμένους 2-4 φθόγγους
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης διαστημάτων (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής διαστήματος με δοσμένη βάση/κορυφή)
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης συγχορδιών (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής συγχορδίας με δοσμένο τον χαμηλότερο φθόγγο)

- 2 ερωτήματα αναγνώρισης διαδοχής 4-6 συγχορδιών. Δίνεται η αρχική συγχορδία τονικής.
- 2 κομμάτια από τη μουσική φιλολογία για ρυθμική αναγνώριση (αναγνώριση μέτρου)

Τα ερωτήματα που θα τεθούν θα είναι στην παραπάνω διδαχθείσα ύλη.

2.3. Γ' Λυκείου

- Μελωδικό dictée:
  - Αναγνώριση διαστημάτων 1ης – 8ης.
  - Γραφή καθ' υπαγόρευση οχτάμετρης μελωδίας με χρωματικά αλλοιωμένους φθόγγους και μετατροπίες. Ανιούσα-κατιούσα μελωδική ελάσσονα.
- Συγχορδιακό dictée:
  - Αναγνώριση και γραφή τρίφωνων συγχορδιών (M, E, °, +) σε κλειστή θέση και σε ευθεία κατάσταση, 1η & 2η αναστροφή.
  - Αναγνώριση και γραφή τετράφωνων συγχορδιών σε κλειστή θέση και σε ευθεία κατάσταση ($M^{7μ}$, M^{7M} , $E^{7μ}$, $°^7$, $°^7$).
- Αρμονικό dictée:
  - Γραφή διαδοχής 3-6 συγχορδιών που περιέχει κάποια από τα παρακάτω:
    - Κύριες και δευτερεύουσες συγχορδίες σε ευθεία κατάσταση, 1η και 2η αναστροφή
    - Διαβατικό, ποικιλματικό, πτωτικό $^6_4$
    - Πτωτικά σχήματα (τέλεια, ατελής, μισή, αππροσδόκητη, πλάγια πτώση)
    - Συγχορδίες μεθ' 7ης σε ευθεία κατάσταση και σε αναστροφές
    - Δανεισμένες συγχορδίες
    - N^6
    - Δευτερεύουσες δεσπόζουσες
    - Σύντομη αρμονική αλυσίδα
- Ρυθμικό dictée: Αναγνώριση απλών, σύνθετων, μικτών μέτρων (5/8, 7/8, 8/8, 9/8, 10/8, 11/8) μέσα από κομμάτια της μουσικής φιλολογίας (κλασικά, παραδοσιακά, λαϊκά, έντεχνα).

Για τις εξετάσεις:

- Υπαγόρευση μελωδίας 6-8 μέτρων με δοσμένους 2-3 φθόγγους
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης διαστημάτων (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής διαστήματος με δοσμένη βάση/κορυφή)
- 4 ερωτήματα αναγνώρισης συγχορδιών (τα 2 με πολλαπλή επιλογή, τα 2 γραφής συγχορδίας με δοσμένο τον χαμηλότερο φθόγγο)
- 2 ερωτήματα αναγνώρισης διαδοχής 4-6 συγχορδιών. Δίνεται η αρχική συγχορδία τονικής.
- 2 κομμάτια από τη μουσική φιλολογία για ρυθμική αναγνώριση (αναγνώριση μέτρου)

Τα ερωτήματα που θα τεθούν θα είναι στην παραπάνω διδαχθείσα ύλη.

3. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μορφολογία Μουσικής – Β' Λυκείου: Περιεχόμενα Ύλης

Εισαγωγή στη Μορφολογία

- Ορισμός μορφολογίας μουσικής
- Δομικά στοιχεία της μουσικής μορφής (θέμα, φράση, περίοδος, πρόταση)
- Τυπικές μορφές και ταξινόμησή τους (απλές – σύνθετες)

1. Ανάλυση Μορφής Σονάτας

- Γενικά χαρακτηριστικά μορφής σονάτας
  - Προέλευση και ιστορικό πλαίσιο
  - Συνδέσεις με την Κλασική περίοδο
  - Δομή μορφής σονάτας
  - Έκθεση
    - Κύριο θέμα
    - Γέφυρα ή μεταβατικό τμήμα
    - Δευτερεύον θέμα
    - Κλείσιμο
  - Ανάπτυξη
    - Θεματική επεξεργασία
    - Τονικές μετατοπίσεις και αντίθεση
  - Αναπαραγωγή
    - Επιστροφή όλων των θεμάτων στην τονική
  - Coda (όπου υπάρχει)

2. Μορφή Παραλλαγών

- Ορισμός και χαρακτηριστικά
- Δομή:
  - Παρουσίαση θέματος
  - Διαδοχικές παραλλαγές με αλλαγές σε:
    - Ρυθμό
    - Αρμονία
    - Χροιά / όργανα
    - Μελωδία
    - Τονικότητα
- Τεχνικές παραλλαγών
  - Διακοσμητικές / μελωδικές
  - Ρυθμικές
  - Ομοφωνικές / πολυφωνικές

3. Ανάλυση Κανόνα

- Ορισμός και βασικές αρχές
- Τύποι κανόνα:
  - Κανόνας σε όγδοες, τέταρτες, κ.λπ.
  - Αντίστροφος κανόνας
  - Καθρεπτικός
  - Αύξων/Φθίνων
  - Κανόνας στο διάστημα

4. Ανάλυση Φούγκας

- Ορισμός και ιστορική σημασία
- Δομικά στοιχεία φούγκας:
  - Θέμα
  - Απάντηση πραγματική ή τονική
  - Αντίθετο θέμα
  - Επεισόδιο
  - Έκθεση
  - Μεσαίο και τελικό τμήμα

4. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

4.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΤΙΣΤΙΞΗΣ

- Η αντίστιξη των ειδών:
  - 1ο είδος, 2ο είδος, 3ο είδος, 4ο είδος.

Για τις εξετάσεις: Κατασκευή μελωδίας πάνω και κάτω από το δοσμένο μέλος (cantus firmus) σε ένα από τα παραπάνω είδη.

4.2. ΟΡΓΑΝΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

- Στοιχεία ακουστικής
- Ταξινόμηση μουσικών οργάνων
- Η ορχήστρα-είδη ορχήστρας
- Όργανα μεταφοράς
- Τα Ξύλινα Πνευστά
- Τα Χαλκίνα Πνευστα

Για τις εξετάσεις: Ερωτήσεις στην παραπάνω ύλη, ασκήσεις μεταφοράς.

4.3. ΑΡΧΕΣ ΗΧΟΛΗΨΙΑΣ

1. Βασικές Έννοιες Ήχου

- Ορισμός και ιδιότητες του ήχου (συχνότητα, ένταση, φάσμα)
- Ηχητικά κύματα και τα χαρακτηριστικά τους
- Μονάδες μέτρησης ήχου (dB, Hz κ.λπ.)

2. Μικρόφωνα

- Είδη μικροφώνων (δυναμικά, πυκνωτικά, κορδέλας)
- Πολικά διαγράμματα (καρδιοειδές, υπερκαρδιοειδές, παντοκατευθυντικό)
- Τοποθέτηση μικροφώνων (τεχνικές close miking, ambient κ.λπ.)
- Phantom power και χρήση

3. Καλώδια και Συνδέσεις

- Είδη καλωδίων (XLR, TRS, TS, RCA)
- Ισορροπημένες και μη ισορροπημένες συνδέσεις
- Σήματα line level και mic level

4. Μίκτης Ήχου (Mixer)

- Δομή και λειτουργία καναλιού
- Gain, EQ, Aux, Pan, Fader
- Ομαδοποίηση σημάτων – Subgroups

5. Ηχογράφηση

- Βασικές αρχές ηχογράφησης
- Αναλογική vs Ψηφιακή ηχογράφηση
- Εξοπλισμός: audio interface, DAW, monitors

6. Ψηφιακή Επεξεργασία Ήχου (DAW)

- Εισαγωγή στα βασικά λογισμικά (Pro Tools, Cubase, Reaper, Logic κ.λπ.)
- Recording, editing, mixing
- MIDI και Audio tracks
- Plugins και VSTs (EQ, compressor, reverb, delay)

7. Επεξεργασία Ήχου

- Equalization (τύποι φίλτρων, συχνότητες)
- Compression (threshold, ratio, attack, release)
- Reverb & Delay – τύποι και χρήση
- Limiting & Normalization

8. Ακουστική Χώρου

- Ηχητική μόνωση και ακουστική επεξεργασία
- Είδη αντήχησης (reverberation, flutter echo)
- Τοποθέτηση ηχείων σε στούντιο

9. Ζωντανός Ήχος (Live Sound)

- Ρύθμιση και έλεγχος PA συστήματος
- Monitoring (floor monitors, in-ear)
- Feedback – αίτια και αντιμετώπιση
- Stage plot & input list

10. Mastering – Τελική Επεξεργασία

- Διαφορά Mixing vs Mastering
- Εργαλεία: EQ, Limiter, Multiband Compressor
- Loudness standards (LUFS, True Peak)

11. Ασφάλεια & Συντήρηση Εξοπλισμού

- Προστασία από υπερτάσεις, καλώδια, φθορές
- Ορθή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος
- Ρυθμιστικοί οργανισμοί και πρότυπα ασφαλείας

5. ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέμα: Μουσική του 20ού αιώνα – Μοντερνισμός & Μεταμοντερνισμός

1. Εισαγωγή στον 20ό αιώνα

- Ιστορικό και κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο
- Βασικά χαρακτηριστικά της εποχής (τεχνολογική πρόοδος, πόλεμοι, αστικοποίηση)
- Ανατροπή παραδοσιακών αισθητικών αξιών

2. Μοντερνισμός στη Μουσική

- Ορισμός Μοντερνισμού
- Βασικά χαρακτηριστικά: ρήξη με το παρελθόν, πειραματισμός, νέες τεχνικές
- Σημαντικά ρεύματα:
  - Εξπρεσιονισμός (π.χ. Arnold Schoenberg – ατονική μουσική, σειραϊσμός)
  - Ιμπρεσιονισμός (π.χ. Claude Debussy – χρωματισμοί, αρμονική ελευθερία)
  - Νεοκλασικισμός (π.χ. Igor Stravinsky – επιστροφή σε φόρμες του παρελθόντος)
- Νέες τεχνολογίες και μέσα (ραδιόφωνο, μαγνητοταινία)

3. Σημαντικοί Συνθέτες του Μοντερνισμού

- Claude Debussy
- Arnold Schoenberg
- Igor Stravinsky
- Béla Bartók

- Anton Webern
- Alban Berg

4. Μεταμοντερνισμός στη Μουσική

- Ορισμός Μεταμοντερνισμού
- Βασικά χαρακτηριστικά: πολυστυλισμός, ειρωνεία, αναφορικότητα, συνύπαρξη ετερόκλητων στοιχείων
- Επαναξιολόγηση του παρελθόντος
- Μουσική ως «δανεισμός» – χρήση παλαιών υλικών με νέο τρόπο

5. Ρεύματα & Τάσεις του Μεταμοντερνισμού

- Μινιμαλισμός (π.χ. Steve Reich, Philip Glass)
- Ηλεκτρονική μουσική
- Μεικτές τεχνικές: συνδυασμός κλασικής, jazz, ροκ, world music
- Νέα Μέσα – μουσική με χρήση υπολογιστών

6. Σύγχρονοι Συνθέτες και Ερμηνευτές

- John Cage (τυχαία μουσική, silence)
- Steve Reich
- Philip Glass
- Karlheinz Stockhausen
- George Crumb
- Στοιχεία από ελληνική σύγχρονη μουσική (π.χ. Ιάννης Ξενάκης)